

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะที่ผู้วิจัยศึกษาวิชาภาษาฝรั่งเศส เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรีและเป็นครูสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับมัธยมศึกษา พร้อมทั้งการที่เคยไปอยู่ในชุมชนที่พูดภาษาฝรั่งเศสในประเทศฝรั่งเศสเป็นระยะ สั้น ๆ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นการใช้ภาษาฝรั่งเศสแบบที่ไม่ได้บรรยายไว้ในตำรา ไวยากรณ์ภาษาฝรั่งเศส ตัวอย่างเช่น เรื่องการปฏิเสธ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตว่าใน บางครั้งผู้พูดจะไม่ใช้รูปปกติ ซึ่งได้แก่ ประธาน + ne + คำกริยา + pas แต่จะมีการละ ne เป็นรูป ประธาน + คำกริยา + pas เฉย ๆ ดังตัวอย่าง ข้างล่างนี้

- As - tu déjà déjeuné ?
(เธอกินข้าวกลางวันแล้วหรือยัง?)

ตามที่ควรจะเป็นคือ

- Non, je n' ai pas encore déjeuné.
(ยัง, ฉันยังไม่ได้กินข้าว)

แต่ที่ผู้วิจัยได้ยินคือ

- Non, j'ai pas encore déjeuné
(ยัง, ฉันยังไม่ได้กินข้าว)

ในรูปประโยคปฏิเสธปกติจะมีรูป *ne ... pas* ขนาบ *verbe* (คำกริยา) ซึ่ง *ne ... pas* แปลว่า ไม่ จะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่า ประโยคนั้นเป็นประโยคปฏิเสธ เช่น

Je bois = ฉันดื่ม
ถ้าเป็นประโยคปฏิเสธจะเป็น

Je ne bois pas = ฉันไม่ดื่ม
กริยา

แต่ถ้าคำกริยาขึ้นต้นด้วยสระ *ne* จะลดรูปเหลือเพียง *n'* ดังในตัวอย่าง

Je n' ai pas encore déjeuné

นอกจากการละ ne ในประโยคปฏิเสธแล้วยังมีเรื่องของการถามอีกที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นรูปแบบที่ต่างไปจากรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ตามที่ผู้วิจัยได้สอนไวยากรณ์ในระดับมัธยมปลาย และ ในหนังสือไวยากรณ์ ฝรั่งเศสสรุ่่นเก่า เช่น ในหนังสือ *Cours de Langue de Civilisation Française* (1967) ของ G. mauger นักเรียนจะต้องใช้ประโยคคำถามแบบ *l' inversion* คือ การนำกริยามาวางไว้หน้า ประธาน เช่น

จากประโยคบอกเล่า Tu habites à Paris (เธออาศัยอยู่ที่ปารีส)
ประธาน กริยา

เมื่อเป็นประโยคคำถามแบบ l' inversion จะต้องนำคำกริยามาวางไว้หน้าประธาน จะได้ดังนี้

Habites - tu à Paris? (เธออาศัยอยู่ที่ปารีสหรือ?)
กริยา ประธาน

นอกจากนั้นยังมีรูปแบบการถามแบบที่ปรากฏในหนังสือไวยากรณ์ฝรั่งเศส อยู่ทั่วไปอีกรูปแบบหนึ่งได้แก่ การใช้ประโยคคำถามซึ่งมีวลี "Est - ce que" นำหน้าประโยคบอกเล่า เช่น

"Est - ce que" tu habites à Paris?

แต่ในการสนทนาจริง ๆ ของชาวฝรั่งเศสที่ผู้วิจัยได้เคยได้ยินมา ชาวฝรั่งเศสไม่ได้นิยมใช้ประโยคคำถามแบบที่กล่าวข้างต้น แต่จะถามโดยใช้ประโยคบอกเล่าแล้วออกเสียงสูงท้ายประโยค เช่น

Tu habites à Paris?

แต่รูปประโยคคำถามแบบนี้จะไม่มีกล่าวไว้ในหนังสือไวยากรณ์ฝรั่งเศสตั้งแต่รุ่นปี 1970 ลงไป แต่ถ้าเป็นหนังสือไวยากรณ์รุ่นใหม่ในช่วงปี 1975 ขึ้นไป เช่น Grammaire du français classique et moderne (1983 ของ Wagner et Pinchon จะเริ่มมีการใช้ประโยคคำถามแบบนี้ในหนังสือ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสงสัยว่าเมื่อใดจะให้รูปแบบประโยคคำถามแบบใดในการสื่อสารซึ่งผู้วิจัยสงสัยว่ารูปแบบไม่ปกติที่พบนั้นจะปรากฏในภาษาพูดเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ในงานเขียนของ สุภาณี เทียนเจริญ (Tiancharoen : 1987) ที่สรุปเอาไว้ใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ : 2532 ในหนังสือภาษาศาสตร์สังคมว่า งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดประสงค์หลักคือ ต้องการเปรียบเทียบ "ภาษาพูด" กับ "ภาษาเขียน" ตามแนวภาษาศาสตร์ และ ภาษาศาสตร์สังคม โดยเน้นที่จะวิเคราะห์ว่าลักษณะทางภาษาใดที่บ่งบอกว่าเป็น "ภาษาพูด" หรือเป็น "ภาษาเขียน" โดยนำลักษณะต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ เช่นการใช้อนุประโยคใน มุขยประโยค (subordination) การแปลคำกริยาให้เป็นคำนาม (nominalization) และอื่น ๆ มาเป็นเกณฑ์การแบ่งโดยวิเคราะห์จาก วิชาภาษา 6 ประเภท ซึ่งผลของการวิเคราะห์ สุภาณี ได้สรุปว่า ไม่อาจสรุปได้ว่าลักษณะกลุ่มใดเป็น "ภาษาพูด" และ "ภาษาเขียน" โดยเด็ดขาดเนื่องจากเกิดความขัดแย้งคือ ลักษณะที่ไม่ใช่ลักษณะของภาษาพูด กลับมาปรากฏในการบรรยายซึ่งในงานวิจัยถือว่าเป็นภาษาเขียน ดังนั้น สุภาณี จึงจัดประเภทของการใช้ภาษาที่เลือกมาในรูปของแนวต่อเนื่อง คือ แทนที่จะแบ่งภาษาออกเป็นภาษาเขียนกับภาษาพูด ก็แบ่งเป็น ภาษาชนิดที่เน้นการสื่อความ (information - focused text type) ได้แก่ บทวิทยุ- โทรทัศน์ การบรรยาย บทความในนิตยสาร และบทความวิชาการ ส่วนอีกชนิดได้แก่ ภาษาที่เน้นการเข้าร่วมของผู้พูด (involvement - focused text type) ได้แก่ บทสนทนา และ จดหมายส่วนตัว

งานของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithrathsint: 1988) เรื่อง Spoken and Written Thai : A Stylistic Continuum มีจุดประสงค์เพื่อหาหลักความแตกต่างทางด้านวากยสัมพันธ์ที่แยกวจนลีลาพูดให้ต่างจากวจนลีลาเขียน ซึ่งสรุปว่า มีลักษณะที่แยกวจนลีลาทั้ง 2 ให้

ต่างกัน โดย อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ดูจาก วิชาภาษา 6 ประเภท คือ การเขียนทางวิชาการ การเขียนนวนิยาย การบรรยาย รายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ ข่าวสังคม และ การสนทนาแบบเป็นกันเอง เช่น ในภาษาพูด จะมีลักษณะเด่นที่บ่งบอกความเป็นภาษาพูด ยกตัวอย่างเช่น จะมีการใช้ประโยคที่ไม่มีประธาน การใช้คำสรรพนามเงาเป็นต้น ในขณะที่ลักษณะเด่นที่บ่งบอกความเป็นภาษาเขียนจะใช้ประโยคได้รับ การใช้คำนามที่มาจากคำกริยา ประโยคที่มีประธานเป็นนามไม้ชี้เฉพาะ

งานทั้ง 2 ที่กล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้รู้แน่ว่า การใช้รูปประโยคที่แตกต่างกันตามที่ผู้วิจัยสังเกตนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างภาษาพูด และ ภาษาเขียน

ในงานของ Aurélien Sauvageot (1972) ในบทความเรื่อง le vocabulaire parlé (ศัพท์ในการพูด) ในหนังสือ Analyse du français parlé (การวิเคราะห์ภาษาพูดในภาษาฝรั่งเศส) กล่าวว่า "เป็นที่เด่นชัดว่า ในภาษาพูด จะมีศัพท์เฉพาะที่ใช้โดยเฉพาะในบทสนทนา แต่จะไม่ปรากฏศัพท์เหล่านี้ในภาษาเขียน และในบางคำจะเป็นเพียงภาษาปากเท่านั้น จะไม่ปรากฏในพจนานุกรมเช่นกัน" ซึ่ง Aurélien Sauvageot ได้สรุปคุณลักษณะต่าง ๆ ของคำในภาษาพูดไว้ด้วย

ดังนั้นจากเหตุผล 2 ประการดังกล่าว คือ การที่ผู้วิจัยสังเกตเห็น การใช้ภาษาที่ไม่เหมือนกับเกณฑ์ที่ยอมรับกันทั่วไปปรากฏในบทสนทนา และความแตกต่างในเรื่องการใช้รูปแบบระหว่างภาษาพูด และ ภาษาเขียน ผู้วิจัยจึงมีความสงสัยว่าในภาษาที่ไม่ใช่การสนทนา คือ ภาษาในรูปแบบอื่น ๆ นั้น จะมีรูปแบบนี้ปรากฏหรือไม่ และการใช้ภาษาฝรั่งเศสที่ต่างไปจากบรรทัดฐานอย่างไร ความสงสัยนี้ได้นำไปสู่การทำโครงการเชิงวิจัยนำร่อง

(จิตติมา : ประโยคปฏิเสธและการใช้ plus - que - parfait ในวิชาภาษาศาสตร์และภาษาเขียนของภาษาฝรั่งเศส : Seminar in Sociolinguistics : 2533) แต่เป็นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพียงเบื้องต้นเท่านั้น ซึ่งในโครงการนำร่องผู้วิจัยได้พบความแตกต่างระหว่างภาษาพูด และ ภาษาเขียนในเรื่องการละ ne ในประโยคปฏิเสธ นอกเหนือจากนี้ ผู้วิจัยยังพบอีกด้วยว่ายังมีเรื่องกาล (temps) เข้ามาเกี่ยวข้อง คือ ผู้วิจัยเห็นว่า เรื่อง กาล (temps) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาษาพูด และ ภาษาเขียนต่างกัน คือ ในภาษาเขียนจะปรากฏการใช้ plus - que parfait มากกว่าในภาษาพูดอีกด้วย

นอกเหนือจากนี้ยังมีลักษณะอื่น ๆ อีกที่ผู้วิจัยสังเกตว่าใช้ในภาษาพูดเท่านั้น เช่น

1. การละประธาน ในตัวอย่าง

- y avait pas d' autre couleur (ไม่มีสีอื่น)

(ละประธาน il ซึ่งเป็น impersonnel) ถ้าประโยคที่ไม่ละ

จะเป็น

- il n' y avait pas d' autre couleur.

2. การใช้คำว่า ça เช่น

- ça n'est pas possible. (มันไม่สามารถเป็นไปได้)

ในขณะที่ภาษาเขียนจะใช้คำว่า Ce n'est pas possible.

- Pourquoi il ferait ça? (ทำไมเขาถึงทำอย่างนั้น)

ภาษาเขียนจะเป็น

- Pourquoi il ferait cela ?

3. มีการใช้คำต่างประเทศในภาษาพูด เช่น
- Elle fait du cake. (หล่อนทำเค้ก)
 - On va au shopping center. (พวกเราไปศูนย์การค้า)
 - On paie cash. (พวกเราจ่ายเงินสด)

ลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ ผู้วิจัยไม่ได้รวมไว้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากจะมีข้อบ่งชี้ในการศึกษากว้างเกินไป

ดังนั้นจากปัญหาต่าง ๆ ที่ได้พบ และจากการทบทวนวรรณกรรม (ดู บทที่ 4) ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นความน่าสนใจของความแตกต่างในการใช้ภาษาพูด กับ ภาษาเขียนของภาษาฝรั่งเศส และเล็งเห็นความสำคัญของภาษาพูดที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอน และการติดต่อสื่อสารในปัจจุบัน เพราะในการสื่อสารทั่วไปในชีวิตจริงนั้นการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน และ โครงสร้างประโยคจะต้องให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือที่เรียกว่าใช้ภาษาให้ถูกกาลเทศะ ไม่ใช่ถูกไวยากรณ์แต่เพียงอย่างเดียว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า วิจัย ความแตกต่างทางวากยสัมพันธ์ในวัจนลีลาภาษาพูด และ ภาษาเขียน ให้ได้ภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

อนึ่งจากงานวิจัยนาร่องที่ได้ทำมา ผู้วิจัยยังไม่ได้ข้อสรุปที่น่าพอใจเกี่ยวกับภาษาพูดกับภาษาเขียน ผู้วิจัยต้องการหาข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างภาษาพูด และภาษาเขียน โดยใช้ข้อมูลที่ละเอียดกว่าเดิม ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดลักษณะที่ผู้วิจัยคิดว่าเป็นลักษณะที่เด่นชัดเพื่อศึกษาให้ลึกซึ้งเพื่อเห็นความแตกต่างระหว่างภาษาพูด และ ภาษาเขียน ของภาษาฝรั่งเศส กล่าวคือ

1. เรื่องประโยคปฏิเสธว่ามีการละ ne มากน้อยเพียงใดในภาษาพูด

2. เรื่องการใช้ประโยคคำถาม
3. เรื่องการใช้ กาล (temps) ว่ามีการใช้ที่แตกต่างกันหรือไม่
ในภาษาพูดกับภาษาเขียน
4. เรื่องการใช้ กรรมวาจก (la voix passive) ซึ่งในเรื่องนี้
ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา เพราะเป็นปรากฏการณ์ที่
ปรากฏขึ้นในภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ประกอบ
กับผู้วิจัยได้เคยศึกษา เรื่อง Change in the Passive
Construction in Standard Thai from 1802 to 1982
ของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ซึ่งได้ศึกษาการใช้ และการ
เปลี่ยนแปลงของประโยคกรรมวาจกในไทย ตั้งแต่ปี 1802 -
1982 โดยศึกษาจากงานเขียนซึ่งสุ่มตัวอย่างจากหนังสือ
3,500 หน้า จึงทำให้ผู้วิจัยอยากศึกษาว่าในภาษาฝรั่งเศสนั้น
มีความแตกต่างในการใช้กรรมวาจก (la voix passive)
นี้ด้วย ส่วนในประเด็นอื่น ๆ ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาในงานวิจัยนี้
เพราะเป็นประเด็นย่อย และขอบเขตของการศึกษาจะกว้างเกินไป

1.2 วัตถุประสงค์

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์ความแตกต่างทาง
วากยสัมพันธ์ในวัจนลีลา ภาษาพูด กับ ภาษาเขียน ของภาษาฝรั่งเศสใน
เรื่องต่อไปนี้

1. การละ ne ในประโยคปฏิเสธ
2. การเลือกใช้ประโยคคำถามประเภทตอบรับ-ปฏิเสธ แบบ
Est -ce que แบบ l'inversion (แบบสลับที่ประธาน-
กริยา) และ แบบที่ใช้รูปประโยคบอกเล่า

3. การใช้กาล (temps) plus-que-parfait และ กาล (temps) passé simple
4. การใช้ประโยคกรรมวาจก (la voix passive)

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยจำกัดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ภาษาฝรั่งเศสที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นภาษาฝรั่งเศสที่พูดในประเทศฝรั่งเศสเท่านั้น
2. สำหรับภาษาพูด ผู้วิจัยกำหนดให้บทสนทนาในนวนิยายเป็นตัวแทนของภาษาพูด
3. สำหรับภาษาเขียน ผู้วิจัยกำหนดให้บทบรรยายในนวนิยายเป็นตัวแทนของภาษาเขียน

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกบทสนทนา และ บทบรรยายในนวนิยายเป็นตัวแทนของภาษาพูด และ ภาษาเขียน นั้น เป็นเพราะนวนิยายได้จำลองชีวิต และสถานการณ์ต่าง ๆ เหมือนในชีวิตจริง และผลงานวิจัยของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithrathsint : 1988) เรื่อง Spoken and Written Thai : A Stylistic Continuum พบว่า บทสนทนา (บทสนทนาจริง ๆ) มีลักษณะเป็นภาษาพูดมากที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกบทสนทนาเป็นตัวแทนของภาษาพูด แต่การที่ผู้วิจัยต้องเลือกบทสนทนาในนวนิยายเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์โดยไม่ใช้บทสนทนาจริง ๆ นั้น มีสาเหตุหลายประการคือ ผู้วิจัยไม่ได้อยู่ในชุมชนที่พูดภาษาฝรั่งเศสเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นการยากที่จะเก็บข้อมูล นอกเหนือจากนี้ถ้าผู้วิจัยขอเก็บข้อมูลจากชาวฝรั่งเศสที่อยู่ในประเทศไทย ผู้วิจัยเกรงว่า ผู้ที่ให้ข้อมูลจะใช้บทสนทนาที่เป็นทางการไม่เป็นธรรมชาติในการโต้ตอบ หรือถ้าผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยที่ผู้ให้

ข้อมูลไม่รู้ตัวก็ยากเกินกว่าที่จะเป็นไปได้ และ เป็นการเสียมรรยาท ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคิดว่าทั้ง ๆ ที่บทสนทนาในนวนิยายไม่ใช่ตัวแทนของข้อมูลภาษาพูดที่ดีที่สุด แต่ผู้วิจัยคิดว่าบทสนทนาในนวนิยายเป็นตัวแทนข้อมูลภาษาพูดที่ดีที่สุด ในขณะที่ตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ส่วนในบทบรรยายในนวนิยายนั้น ผู้วิจัยได้ถือให้เป็นตัวแทนของภาษาเขียน เพราะเป็นการเขียนแบบพรรณนา แม้ว่าจะไม่ใช่ภาษาเขียนที่เป็นทางการแบบบทความวิชาการ ซึ่งเป็นตัวแทนของภาษาเขียนที่ดีที่สุด แต่ก็น่าจะเป็นตัวแทนภาษาเขียนที่ดีได้ เพราะเป็นการเขียนพรรณนา และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ก็ได้จัดให้การเขียนนวนิยายเป็นภาษาเขียนที่รองลงมาจากบทความวิชาการ และการเขียนหนังสือพิมพ์ ในงานวิจัยเรื่อง Spoken and Written Thai : A Stylistic Continuum และอีกประการหนึ่งคือ ในภาษาฝรั่งเศสถือว่า ภาษาวรรณคดีเป็นภาษาเขียนที่ดีที่สุด และในการเขียนวรรณคดีนั้นเราจะใช้การเขียนโดยการพรรณนา ดังนั้น กล่าวได้ว่า การเขียนพรรณนาเป็นตัวแทนภาษาเขียนที่ดีได้นอกจากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยยังคิดว่าเป็นการดี เพราะใช้ผู้แต่งคนเดียวกันทั้งการบรรยาย และ บทสนทนาในนวนิยาย ทำให้ ผู้วิจัยไม่ต้องควบคุมตัวแปรในเรื่องคนแต่งนี้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการแปรผันได้ ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นผลดีประการหนึ่ง

1.4 สมมติฐาน

บทสนทนาในนวนิยายซึ่งเป็นตัวแทนของภาษาพูด จะมีลักษณะแตกต่างจากบทบรรยายในนวนิยายซึ่งเป็นตัวแทนของภาษาเขียนดังนี้

1. ในประโยคปฏิเสธจะมีการละ ne ในภาษาพูด แต่ในภาษาเขียนไม่มี
2. ในประโยคคำถามประเภทตอบรับ - ปฏิเสธ ภาษาพูดจะใช้ Est-ce-que ในการถามหรือใช้รูปประโยคบอกเล่าแล้ว

ออกเสียงสูงท้ายประโยค ในขณะที่ภาษาเขียนจะใช้คำถามแบบสลัปที่ ประธาน-กริยา

3. ในเรื่องการใช้ กาล (Temps) ในภาษาพูดจะปรากฏการใช้ กาล (Temps) plus-que-parfait น้อยกว่าในภาษาเขียน และจะไม่ใช้ กาล (Temps) passé simple
4. ในเรื่อง la voix passive ในภาษาพูดจะมีการใช้น้อยกว่าในภาษาเขียน

1.5 ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างทางวัจนลีลาภาษาพูด และภาษาเขียนของภาษาฝรั่งเศสในด้านวากยสัมพันธ์
2. ผลจากการวิเคราะห์จะเป็นแนวทางในการใช้ภาษาฝรั่งเศสให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในการติดต่อสื่อสารโดยเฉพาะกับเจ้าของภาษา
3. ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษา-ฝรั่งเศสต่อไป

1.6 ความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

1.6.1 "ภาษาพูด" กับ "ภาษาเขียน"

ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของคำว่า "ภาษาพูด" ในแง่ที่ไม่ใช่การพูดโดยสื่อการพูด และ "ภาษาเขียน" ในแง่ที่ไม่ใช่การเขียน โดยผู้วิจัยได้ยึดถือคำจำกัดความตามแบบของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ในหนังสือ คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม : 2532 ดังนี้

ภาษาพูด (spoken language) หมายถึง "รูปแบบของภาษาที่มีลักษณะเหมือนภาษาที่ใช้สื่อสารโดยการพูดเป็นส่วนใหญ่ ภาษาพูด ไม่จำเป็นต้องสื่อสารโดยการพูดเสมอไปถึงแม้ส่วนใหญ่จะสื่อสารด้วยการพูด อาจสื่อสารโดยการเขียนก็ได้ เช่น ภาษาที่ใช้ในการเขียนจดหมายส่วนตัว การเขียนข่าวสังคม เป็นต้น" (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ , 2532 : 73)

ภาษาเขียน (written language) หมายถึง "รูปแบบของภาษาที่มีลักษณะเหมือนภาษาที่ใช้สื่อสารโดยการเขียนเป็นส่วนใหญ่ ภาษาเขียน ไม่จำเป็นต้องสื่อสารโดยการเขียนเสมอไปอาจสื่อสารโดยการพูดก็ได้ เช่น ภาษาที่ใช้ในการบรรยายวิชาการ การแสดงสุนทรพจน์ การกล่าวเปิดงาน และ การให้โอวาท เป็นต้น" (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ , 2532 : 67)

ดังนั้นจากคำจำกัดความทั้ง 2 ผู้วิจัยเห็นว่า อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้ให้ความหมายของภาษาพูด และภาษาเขียนตามวจนลีลา โดยที่ภาษาพูดหรือภาษาเขียนจะมีรูปลักษณะที่ไม่จำเป็นต้องสื่อสารโดยการพูด หรือ เขียน เสมอไป แต่ขึ้นอยู่กับว่าการใช้ภาษานั้นมีลักษณะเป็นภาษาแบบใด เป็นภาษาที่เน้นการสื่อความ หรือเป็นภาษาที่เน้นการเข้าร่วมของผู้พูด ซึ่งคือการดูตามความหมายของวจนลีลา

1.6.2 วจนลีลา (style)

การที่ผู้วิจัยกำหนดให้ความหมายของภาษาพูด และภาษาเขียนในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นความหมายของภาษาพูด และ ภาษาเขียนตามวจนลีลา*

* วจนลีลาในที่นี้มีความหมายเดียวกับ "ทำเนียบภาษา" ซึ่งไม่ได้มีความหมายว่าคุณลักษณะของภาษาที่แตกต่างกัน แต่หมายถึง ชนิดของภาษาที่แตกต่างกันตามประเภทของการสื่อสาร

ก็เนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ใช้วัจนลีลาเป็นมโนทัศน์ในงานวิจัยฉบับนี้ โดยผู้วิจัยจะเรียกภาษาพูดว่า วัจนลีลาภาษาพูด และ ภาษาเขียนว่า วัจนลีลาภาษาเขียน ทั้งนี้คำว่า วัจนลีลานั้นผู้วิจัยจะถือคำจำกัดความตาม อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กล่าวคือ "รูปแบบการใช้ภาษาแบบใดแบบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากการใช้แบบอื่นโดยปริบท หรือ สถานการณ์การใช้ภาษา" (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ , 2532 : 91)

วัจนลีลา แบ่งเป็นหลายระดับ ซึ่ง อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้อ้างถึง มาร์ติน โจส (อ้างในอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ : 2532 : 91) ว่า มาร์ติน โจส (Martin Joos : 1961) ได้แบ่งวัจนลีลาออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. วัจนลีลาแบบตายตัว (frozen style)
 - : เป็นรูปแบบที่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัว เช่น รูปแบบของภาษาที่ใช้กราบบังคมทูล หรือ กล่าวถึง พระมหากษัตริย์
2. วัจนลีลาแบบเป็นทางการ (formal style)
 - : เป็นรูปแบบของภาษาที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด เช่น ภาษาที่ใช้ในภาษาเขียนส่วนใหญ่ และ การแสดงสุนทรพจน์ต่อสาธารณชน
3. วัจนลีลาแบบปรึกษาหารือ (consultative style)
 - : เป็นรูปแบบของภาษาที่มีกฎเกณฑ์ เข้มงวดน้อยกว่า วัจนลีลาแบบเป็นทางการ เป็นรูปแบบที่มีลักษณะกึ่งทางการ มักใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล ในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อในวงการธุรกิจ การซื้อขาย ภาษาที่ใช้ระหว่างครูกับนักเรียน นายจ้างกับลูกจ้าง เป็นต้น
4. วัจนลีลาแบบเป็นกันเอง (casual style)
 - : เป็นรูปแบบของภาษาที่ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ที่เคร่งครัด เป็นรูปแบบที่ใช้ในการสนทนาระหว่างเพื่อนฝูง

5. วจนลีลาแบบสนิทสนม (intimate style)

: เป็นแบบที่มีความเป็นทางการน้อยที่สุด มีความไม่
เคร่งครัดต่อกฎเกณฑ์ มักใช้ในระหว่างผู้พูดที่มีความสนิทสนมกันจริง ๆ เช่น
สามี-ภรรยา พี่-น้อง ลูก-พ่อ แม่-ลูก

ดังนั้นถ้าดูตามความหมายของวจนลีลาตามที่มาร์ติน โจนส์ ได้ให้
ความหมายไว้ จะเห็นว่าวจนลีลาจะแบ่งออกได้เป็น 2 ชั้น คือ วจนลีลาที่เป็น
ทางการ และ วจนลีลาที่ไม่เป็นทางการ ในขณะที่ภาษาเขียนเทียบเท่ากับ
วจนลีลาที่เป็นทางการ